

Foreninger

Brugsen (1889-1985)

»Ellinge og Omegns Forbrugsforening« startede sin virksomhed d. 7. juni 1889 og havde til huse i kroen, uden tvivl i de lokaler, hvor Carl Nielsen havde stået i lære som butikslærling.

Det hedder i vedtægternes §1: »Foreningens Formaal er at opnaa Besparelse

Brugsen og forsamlingshuset ca. 1898. Fra venstre: Martha Pedersen, Dorthea Madsen med datteren Marie og uddeler Knud Madsen.

Brugsens bestyrelse ca. 1900. Stående fra venstre: Karl Hansen, Pårup, Christen Hansen, Stendamsvej, skrædder Lars Jacobsen, Jørgen Skyt. Siddende fra venstre: Jens Hansen, teglmester, Frederik Rasmussen, snedker, Anders Hansen, tækkemand, Hans Rasmussen, Spurvholm, Knud Madsen, uddeler, Dorthea, f. Justesen, hans kone, Marie, deres datter (= Marie Olsen, Ullerslev).

for dens Medlemmer ved Indkøb og Uddeling af Livsforødenheder og Brugs- genstande for kontant Betaling i den for Foreningens Regning oprettede Udde- ling«. For at blive medlem skulle man indskyde mindst 5 kr. En sådan andel kunne dog betales med 1 kr. straks og derefter 25 øre pr. måned.

Lærer Vaaben var foreningens første formand, og den første uddeler var Chri- sten Hansen («Christen Sadelmager»), der passede forretningen til 1892. Lars Jakobsen («Lars Skrædder») blev derefter antaget, men fortrød straks og var efter sigende kun uddeler én nat. Så tiltrådte Knud Madsen, der var tjenestekarl på Bækstrupgård, og trods mangel på uddannelse passede han forretningen mønster- gyldigt til 1925.

I 1898 flyttede brugsen over i en nybygget ejendom, det nuværende forsam- ligshus. Her var der også beboelse og en sal, og da bygningen var brugsens, var det dennes bestyrelse, der fastsatte reglerne for salens benyttelse. Det hedder herom: »Den i Bygningen værende Sal med Port maa anvendes til Møder med Foredrag i kristelig og folkelig Retning, til politiske og andre Møder, til Gymna-

stik for Skytteforeningen, til Ungdommens Sammenkomster, og kan endvidere udlejes til Private. Svir og overflødig Drikkeri maa ikke finde Sted«.

Foreningens første forhandlingsprotokol er forsvundet, men her er nogle data fra protokol nr. 2:

- 7/ 2 1912 Bestyrelsesmøde. Mads P. Christensen genvalgtes til formand. Regnskabsfører Anders Hansen. Bestyrelsen bestod af Mads P. Christensen, Kristian Hansen, Rasmus Mortensen, Thomas Grøn, Hans Hansen, Morten Mortensen og Rasmus Hansen.
- 29/ 6 1914 Tilbud på fragtkørsel fra fragtmand Peter Hansen: fra Odense 85 øre pr. 100 pund. Levering af sand: 12 øre pr. skæppe.
Tilbud fra Hans Jørgensen Skovgaards på fragt fra Nyborg: 30 øre pr. 100 pd. brutto.
- 30/ 1 1916 Generalforsamling. Overskuddet for halvåret udbetales til medlemmerne med 10% af de købte varer.
- 31/ 7 1927 Det vedtoges at indlægge elektricitet i brugsforeningen og salen.
- 17/11 1923 Ved bestyrelsesmødet vedtoges det at oprette en benzintank ved brugsforeningen, således at uddeleren betaler udgifterne ved arbej-

Brugsen 1916. Fra venstre: uddeler Knud Madsen, hans kone Dorthea, Marie og Magnus Madsen.

»Misse« i sin butik. Hun hed Anne Kirstine Hansen og var gift med vognmand Martin Sørensen, Gl. Byvej 11.

det samt næringsbevis for handel med benzin, og denne handel er derfor foreningen uvedkommende.

- 12/ 1 1924 Ved en ekstraordinær generalforsamling vedtog man med 51 stemmer mod 34 at købe den nedlagte Ellinge kro og flytte brugsforeningen derhen.
- 14/ 2 1924 Man sælger pavillonen (der lå ved siden af kroen og blev brugt til dans) til Karl Bæklund for 1100 kr.
- 11/ 3 1924 Et tilbud fra slagter Jørgen Rasmussen om forpagtning af jorden for 255 kr. årlig antages.
- 12/ 4 1924 Bestyrelsen akkorderede med murer Edvard Olsen om at lave butik i brugsforeningens ny erhvervede ejendom for 385 kr., iberegnet tillæg af materiale.
- 1/ 2 1925 Magnus Madsen antages som uddeler efter sin fader fra 1/7 1925. Hans løn udgør 6% af salget af butiksvare, 50 øre pr. 100 kg kul og briketter og 50 øre pr. tønde cement. Han svarer til svind og emballage og stiller en kaution på 5000 kr.
- 27/ 4 1928 Med 23 stemmer mod 8 vedtages det at oprette en ægssalgforening.
- 12/ 1 1929 vedtoges det med 39 stemmer mod 3 at sælge jord til et nyt mejeri. Arealet udgør 1 td. land og salgssummen er 5000 kr.

Senere uddelere har været Ejner Jepsen fra 1932, Ejner Jul Andersen til 1979, og som den sidste Karin Juul Jensen inden nedlæggelsen i 1985, fra hvilket år ejendommen har rummet en købmandsforretning, der drives af Elin og Hans Ejvind Hansen, Gl. Byvej 8.

Ellinge Andelsmejeri (1888-1963)

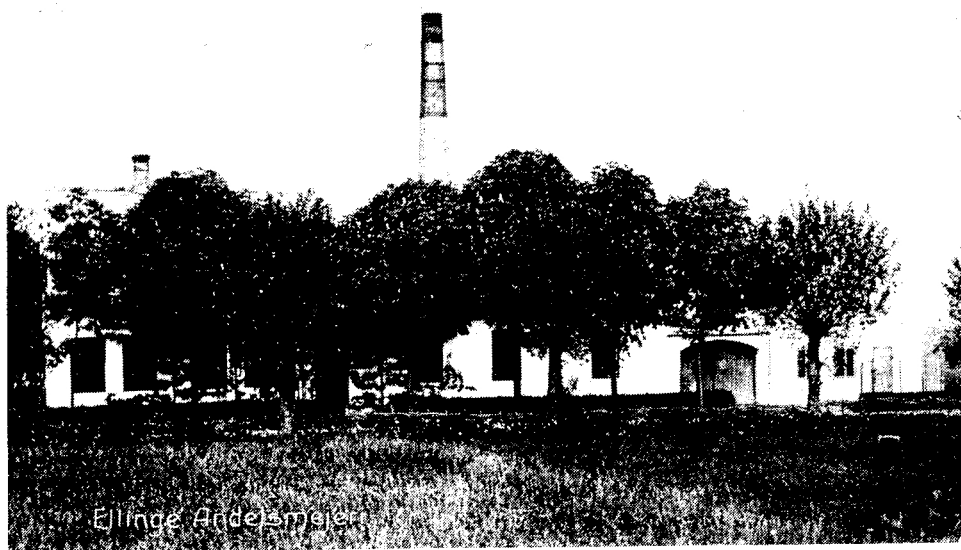
Mejeriet blev oprettet 1888 af 60 interessenter fra Ellinge og Refsvindinge Hede-
mark. Den første formand var Jens Chr. Steffensen og den første mejeribestyrer
Knud Christian Andersen. Firmaet Lauritz Andersen, Odense, leverede kul til
driften til en pris af 1,50 kr. pr. 100 pd., og fragten fra Refsvindinge station beløb
sig til 1 kr. pr. 1000 pd. Smørret blev aftaget af en grosserer i Odense, og forelø-
big blev der ikke lavet ost.

Ved 25 års jubilæet i 1913 blev der holdt en festlig sammenkomst, hvor kro-
manden Anders P. Nielsen leverede mad til fællesspisningen for 1,50 kr. for hver.

I 1914 fik mejeribestyrer Albertsen indlagt telefon mod, at han selv betalte 20
kr. årlig. I 1922 blev der indlagt elektricitet. Omkostningerne udgjorde 1365,99
kr. og klaredes ved et lån i Ellinge Sogns Hjelpeforening.

I 1929 vedtog man at bygge et nyt mejeri. Man købte en grund af brugsforenin-
gen og lånte 165.000 kr. af Sparekassen for Nyborg og Omegn.

Ved 50 års jubilæet blev der holdt en større fest, hvor 320 personer deltog i
fællesspisningen. I øvrigt holdtes der en årlig fest, hvor der blev serveret suppe

Det gamle mejeri

og peberrodskød. Prisen for traktementet steg gradvis fra de halvanden krone til 7 kr.

I besættelsestiden var der naturligvis problemer med kulforsyningen, og man måtte klare sig med tørv, stødbrende og halm.

I 1961 fremkom et forslag om sammenslutning med mejerierne i Ferritslev, Rolfsted og Rønninge, og sammenlægningen blev vedtaget på en generalforsamling med 53 stemmer mod 1. Men så slog Rolfsted fra, og allerede året efter vedtog en generalforsamling med 112 stemmer mod 12 at nedlægge mejeriet. Bygningerne blev solgt til Agnete Talbro, Fruens Bøge, og kom til at danne rammen om en trævarefabrik.

Mejeriet har haft følgende formænd:

Fra 1888 Jens Chr. Steffensen
Fra 1891 Mads Hansen
Fra 1900 Rasmus Hansen
Fra 1903 Knud Johansen
Fra 1921 Anders Th. Andersen
Fra 1931 Peder Kristensen
Fra 1959 Jens Andersen
Fra 1961 Karl Kristiansen

- og bestyrere:

Fra 1888 Knud Chr. Andersen
Fra 1896 N. J. S. Brøchner
Fra 1908 Chr. J. Kristensen Bech
Fra 1911 Henrik Albertsen
Fra 1916 Alfred Vestergaard
Fra 1925 Frederik Rasmussen

Diverse foreninger

I Ellinge har der trivedes et rigt foreningsliv, et vidnesbyrd om et godt sammenhold mellem beboerne. Nedennævnte liste er sikkert ikke komplet:

Afholdsforeningen
Ellinge Antennelaug
Ellinge Brugsforening (P)
Ellinge Forsamlingshus (P)
Ellinge Gymnastikforening
Ellinge Husflidsforening
Ellinge Læseforening
Ellinge Skolebørns Spareforening
Ellinge Skytteforening
Ellinge Sogneforening
Ellinge Sogns Begravelseskasse
Ellinge Sogns Bykasse (= Ellinge Bylaug)
Ellinge Sogns Hesteforsikring

Ellinge Sogns Hjælpeforening (P)
 Ellinge Sogns Jagtforening (P)
 Ellinge Sogns Sygehjælpsforening (P)
 Ellinge Sogns Sygekasse (P)
 Ellinge Transformatorforening (P)
 Ellinge Ungdoms- og Idrætsforening
 Skellerup-Ellinge Husmandsforenings Husholdningsudvalg
 Skellerup-Ellinge Kreaturforsikringsforening
 Skellerup-Saaderup-Ellinge Foredragsforening
 Spareforeningen »Julens Glæde«
 Svineavlsforeningen
 Sygeplejeforeningen for Skellerup og Ellinge (P)
 Våbenbrødreforeningen

(P) betyder, at der i Ullerslev Lokalhistoriske Arkiv findes én eller flere protokoller med materiale om den pågældende forening. Politiske foreninger er ikke taget med. Lad os omtale et par af foreningerne:

Medaljeforeningen = krigsveteraner. Fra venstre: Rasmus Hansen, Annexgården, skrædder Lars Jacobsen, hmd. Anders Rasmussen, hmd. Kristen Sørensen, gmd. Niels Sørensen, træskomand Rasmus Hansen, kromand Anders Peder Nielsen, hmd. Hans Rasmussen, hmd. Anders Kristian Hansen, møller Bernhard Caspersen, gmd. Hans Nielsen, tømrer Hans Rasmussen.

Ellinge Sogns Hjælpeforening er stiftet 29/1 1885 på initiativ af lærer Vaaben og er en slags spare- og lånekasse for sognets beboere. I formålsparagraffen hedder det:

Foreningens formål er dels at give medlemmerne lejlighed til at opspare småsummer og dels at give dem adgang til at få smålån imod en billig rente og på rimelige afdragsvilkår og således navnlig yde de mindre velstillede en nyttig hjælp og støtte.

I 1911 forlangte skattevæsenet en fortegnelse over medlemmerne, og det fremgår heraf, at af foreningens 403 medlemmer var 29 gårdmænd, 60 husmænd med jord, 22 husmænd uden jord, 20 voksne børn i hjemmene, 86 tjenestefolk i hjemmene, 44 håndværkere o.l., 66 skolebørn og 36 mindre, ikke skolesøgende børn.

Hjælpeforeningen trives stadig i bedste velgående.

Ellinge Sygehjælpsforening blev stiftet 1874 og var en forløber for sygekassen. Mod et bidrag af 50 øre kvartalet kunne man opnå en hjælp af 2/3 af, hvad læge og medicin kostede. For at kunne blive medlem af foreningen skulle man være fri for sygdom, have fast ophold i sognet, ikke nyde offentlig fattigunderstøttelse og ikke drive jord, der var skyldsæt for 1 td. hartkorn eller på anden måde have indtægt, der svarede til et sådant jordbrug.

I lovenes § 6 hedder det: »Sygdom i Anledning af Slagsmaal eller uordentligt Levned erstattes ikke af Kassen, heller ikke i Barselstilfælde af ugifte fruentimmer eller Sygdomme, der betaales af det Offentlige –«.